

IZHAJA VSAKI DAN

Če ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tabakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pistočni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

OLAS SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 20, pol leta 12 K.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Pešna-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Madžari in ustava za Bosno in Hercegovino.

SARAJEVO 10. — „Hrvatski dnevnik“ poroča, da avstrijsko ministerstvo takrat, ko je Burian predložil obema vladama načrt o ustavi za Bosno in Hercegovino, avstrijska vlada ni stavila nikakih zaprek; ogrska vlada pa je izrekla, da se kot provizorična ne more pečati z zadevo, ki se tiče temeljnih zakonov države. To svoje stališče je opirala ogrska vlada še posebno z razlogom, da je večina stranke neodvisnosti že protestirala proti pregledanju ustave za Bosno in Hercegovino v imenu cesarja in kralja, temveč se zahteva, da se izvrši to proglašanje edino le v imenu ogrskega kralja. Dalje zahteva ogrska vlada, da se opusti mesto guvernerja za Bosno in Hercegovino ter osnuje mesto bana za omenjeni deželi. Teh dveh madžarskih zahtev pa ni niti Burian posebno vneto podpiral, zбог česar so se razširili glasovi o njegovi demisiji. „Hrvatski dnevnik“ zaključuje, da je doznal, da v vodilnih krogih monarhije niso voljni, da bi privolili v spremembo statuta, ki je že pripravljen. Ustavo za Bosno in Hercegovino bo tedaj sankcioniral cesar in kralj.

Obletnica smrti cesarice Elizabete.

DUNAJ 10. Povodom obletnice cesarice Elizabete so bile slovesne zadušnice v obeh prestolnicah in v vseh deželnih glavnih mestih.

Češki narodni socialisti proti sporazumni konferenci.

PRAGA 10. „Češki Slovo“, glasilo čeških narodnih socialistov javlja, da se izraža bojazn, da so Mladočeši dali ministerskemu predsedniku glede akcije za delovanje češkega deželnega zbora obljube, ki jih prihodnost ne izpolni.

Češka šola v Poštorni.

DUNAJ 10. Okrajni šolski svet v Mistelbachu je dovolil, da se odzame začasno pečate na češki šoli v Poštorni, v svrhu potrebnih popravil, vendar pod pogojem, da se s poukom še ne prične.

Velike vojaške vaje na Moravskem.

VELIKI MEZERIC. Cesar Viljem in nadvojvoda Fran Ferdinand in Karl Fran Josip so se ob 5.30 uri zjutraj s spremstvom v avtomobilu odpeljali najprej v ozemlje med obema kavalerijskima divizijama. Cesar Fran Josip je z ožjim spremstvom bil ob 7. uri pri zadušnici za pok. cesarico Elizabeto. Častniki, ki niso bili v službi, so bili pri zadušnici v župni cerkvi. Potem se je cesar z avtomobilom odpeljal na mesto vrhunske vodstva. Tudi danes je krasno jesensko vreme.

VELIKI MEZERIC 10. Cesar Viljem je ob 4.15 v avtomobilu s spremstvom odpotoval v Iglovo. Spremljal ga je tja nadvojvoda Friderik.

IGLAVA 10. Cesar Viljem se je s posebnim vlakom odpeljal od tukaj in sicer v Karlsruhe ob 5. uri 34. pop.

Poročnik utonil.

VELIKI MEZERIC 9. Dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne je v nekem ribniku pri Piskarcu utonil Josip Chaloupka, poročnik pri Tešinskem pešpolku št. 100.

Mladoeptovski kongres.

KAIRO 9. Dne 12. t. m. se sestane v Ženevi mladoeptovski kongres, ki bo razpravljala o sredstvih, s katerimi bi se najlažje širila med Egipčani narodna ideja. Razpravljalo se bo tudi o propagandi za prosvetljenje in odgoj naroda v kulturnem in političnem smislu.

PODLISTEK

Roman starega gospoda.

Češki spisal I. S. Machar. Poslov. T. L.

„Gotovo za njo, revež!“ je vzdihnil drugi, „o to nevarno žensko pleme!“

Eden je zadel z nego ob kos papirja na tleh. Pogledal je nanj in ga dvignil. Bilo je odprto pismo. Na kuverti ni bilo napisane. Potegnil je list iz kuverte. Napis se je glasil: „Ljubljani papa!“

„Ali je sedel tu gospod svetnik?“ je vprašal najditelj.

„Da,“ sem odgovoril, „pismo je najbrž njegovo; padlo mu je morda iz žepa, ko je izrlekel robc, ne da bi opazil.“

Moj sosed je čital med tem poluglasno. Prevzelo me je to pismo s svojim posebnim slogom. Poslavljal se je od njega, kakor hči od očeta. Zahvaljevala se mu je in ga pro-

pogledu. Konečno se sklone resolucijo proti deportaciji zločincev in za svobodo tiska.

Boj s tihotapci.

AŠ 10. Dva finančna stražnika sta zadel skupaj s tihotapci, ki so hoteli vtihotapati v Nemčijo 10 volov. Prišlo je do boja s puškami, pri čemer je bil eden tihotapcev ubit.

RUSIJA.

KODANJ 10. Danes predpoludne je na jahti „Polarnaja zvezda“ dospela semkaj ruska carica vdova.

PETROGRAD 10. — (Petr. brz. ag.) „Ruski Invalid“ poroča: Govorice, ki so se pojavile v listih, češ, da odstopi vojni minister, so popolnoma neutemeljene.

RIM 10. „Agencia Stefani“ poroča iz Petrograda: — V ruskih čistijskih krogih ni absolutno ničesar znano, da je car Nikolaj opustil svoje potovanje v Italijo. Poročila, ki so jih tozadevno priobčili časniki, pripisujejo neugodnim vestem o zdravstvenem stanju carice Aleksandre. Sodi se, da se radi tega potovanje za nekoliko časa zakasni, vendar ne bo to zadrževalo carja, da bi sam ne potoval v Italijo.

TURČIJA.

SOLUN 10. — Mahmud Sefked paša je danes odpotoval v Berlin. — Vlada je, kakor se čuje, poslednjikrat dovolila prevoz arabskega vojnega materiala.

Denarni kredit v Istri.

Vesel, da se je na polju, ki leži v puščavi, doseglo precejšnje sporazumljenje vsaj dveh delavcev; dalje v želji, da se še kdo drugi oglasi s svojimi nazori, vse to na korist dobre stvari, odgovorjam danes nepoznanemu člankarju glede vseh onih točk, v katerih ni soglasja, samo na je dno. Morda pridejo na vrsto pozneje, (ako bo čas) še druge.

Demosten, Sokrat, Likurg, Mojzes, Odoaker, Karel Veliki, Samo, ...kje so se ti ljudje učili? Vseučilišč niso pohajali. Karel se je učil 40-leten „ded“ pisati, pa naučil se ni.

Povejte mi pa, ali niso vi ti in še mnogi drugi vsaki na svojo poljo izvršili velikih del, ki ostanejo zabeleženi v svetovni zgodovini? Dalje: koliko iznajdb so sad dela neizčislanih mož! Da, celo v samem pismu vstvaril je nešolani Gabelsberger nekaj, česar si niti vseučiliščni profesorji sanjati niso. Dandanes imamo vrle pisatelje, urednike časopisov, voditelje denarnih zadrug, ki niso videli drugih učilišč, nego nekoliko temeljnih razredov. Sveda jim je obzorje primerno široko, kakor študiranim. To je študirali so, če tudi brez šol. Dandanes pa se godi tudi narobe. Maritak visokoučen človek, ni za nikakrsko praktično rabo. Teorije večkrat morijo svobodno vzgajajočega se človeka, ki jim slepo ne more pritrjevati.

Zdelo se bo čudno, a, res je, da je možno biti dober gospodar, dober zadrugaik, ne da bi mogel le jedne vrstice pravilno napisati. Več je vreden podjeten vnet mož, ki si daja po svojem razumu zapisavati račune po drugi osebi, račune, napravljene „iz glave“, nego mož, ki ima dovolj izobrazbe, da jo uporablja v škodo sovostnikov. Ni vsak, ki zna dobro voditi račune, objednem tudi zadruga gospodar; mnogo jih je namreč zadrugarjev, da hasnijo svojem gospodarstvu.

Kaj koristi zadrugam učenost tistih, ki se hočejo okoriščati? Ta učenost jim škoduje; čem večja je, tem bolj.

sila odpuščanja. Na poslednji stavek se spominjam doslovno: „Morda umrjem kje v bedi, ali rada umrjem, smrt za ljubezen mora biti nekaj krasnega. Poljubujem te moj dragi, dobri papa.“

„No, tu imaš torej žalosten konec k onemu romanu starega gospoda,“ je reknil moj sosed, tovarišu, ko je prečital; spomnil se je najbrž one povesti. „In kaj s pismom, ali mu je vrneno?“

„Shrani je,“ je menil drugi.

Govorili smo ves večer o tem žalostnem dogodku, ki je v celoti dandanes zelo vsakdajen in navaden...

IV.

Minol je teden, stari gospod ni prišel. Minola sta dva tedna... mesec... dva meseca, trije — ne sluha ne duha po njem.

V naši družbi so vstajala različna mnenja. Morda je ostal v Trstu za vedno, ali je umrl od žalosti...?

Nekega večera pa je prišel nenadoma v veliko naše začudenje.

Prišel je zopet z onim dobrotljivim, ljubeznivim izrazom v očeh in vešnim smehljaj-

Težko je o tem govoriti, a, treba je precizirati. Možno je biti dober zadrugar, pa ne znati pisati; — prav lahko pa je biti učen, študiran, da, tudi dober zasebni gospodar, a vendar uničevalec zadruga. Pri analifabetu ni gotovo, da bo škodil, če ne koristi; samoljubljen z ijač pa ne bo nikdar koristil, pač pa izžemal in se okoriščal. Po kranjskih časopisih se vsak čas pojó podobne pesmi.

Sreča za Istro, da se ne more veliko slabega govoriti o naših zadrugah. Tu pa tam se sicer nahaja kaka podobna zel, v obče pa ni tolike nevarnosti. V Istri se tako ljudika ne more tako neovirano razraščati... zakaj? Ravno, ker je preveč separatistike in nezupnosti, pa torej tudi večje nadzorstvo. V Istri najbrž še ne bo treba hitro takih reakcij, kakor smo čitali pred kratkim o neki posojilnici, kjer je dotični (menda dovolj učen) c. kr. notar imel jedino in samo besedo. On je delal prešnje; dovoljeval posojila (samo svojim klientom); sam izvrševal vsa pravna dejanja, zadolžnice, vkupitve itd. ter sam dvigal posojila, ne da bi od njega neodvisni prosilci mogli priti na vrsto. Kaj bi Istrani odgovorili na tako zlorabo? Pri nas bi bila najbrž nemogoča.

Ali bi mogel analifabet toliko škoditi? Odločno: ne!!

Znanih mi je mnogo dobrih zadrugarjev doli po Istri, ki komaj podpisujejo svoje ime, pač pa znajo temeljito preračunati zadruga vprašanja!

„Sama volja ne hasne; tudi zmnožnost treba.“ Res! Ali zmnožnost za vodstvo denarne zadruga ne obstoja v zmnožnosti črkovanja po papirju.

Sicer pa ni verjetno, da bi kak odbornik ne znal šteti denarja; ali da ne bi poznal vrednosti posestva svojega soseda (polovica pomote je celo v kupčiji pripustna za veljavost). In to je v obče glavno opravilo odbornikov. Obresti računati je lahka stvar, kar uvrstva v kratkem vsakdo. Vendar zato ne smemo zahtevati zmnožnosti vseh odbornikov; dosti je, da dva znata.

Zastopnik dekanke posojilnice je predlagal na zboru „Zveze“, naj se, posebno za Istrane, osnujejo daljši tečaji za mlade kmetiče, ki ostanejo doma na posestvu, pa se hočejo izvežbati za vodstvo zadrugnih knjig. S takimi mladimi močmi bi si zadruga mnogo pomogle. Trebalo bi jih vzgojiti po dva v vsaki občini. Zadruga bi pač mogla kaj malega žrtvovati za to. Občine bi pa morale podpreti tako podjetje. Ako se ta nakana ne izjalovi, bo imela Istra obilno sposobnih računarjev — po ceni.

Bilance pa se naj neveščak sploh ne lotuje. J. A.—k.

Deželnozborske volitve na Goriškem.

V Gorici 9. sept.

x Shod narodno-napredne stranke, ki se je vrnil danes v četrtak v „Trgovskem domu“ od 11. predp. do 1. pop., je privabil nad 250 zaupnikov iz vseh strani dežele. Shod je otvoril predsednik izvrševalnega odbora, g. Andrej Gabršček. Rekel je, da je ta shod afirmacija narodno-napredne misli v naši deželi, in da ta stranka je delovala in bo še naprej delala po svojem programu. Povdarjal je, da je to ljudska stranka, ker obsega poleg velike mase kmečkega stanu tudi obrtnike, trgovce, delavce in inteligenco. Vsi ti stanovi skupno tvorijo naše slovensko ljudstvo. Omenjal je načelni boj ter je pozdravljal vse bojovnike nar. naprednega gibanja in navzoče zaupnike. Predsednikom shoda je bil izbran dr. Dragotin Trešo, podpredsednik

koma pa državni poslanec g. Alojzij Štrekelj in župan iz Prvačine g. Furlani. O položaju je poročal obširno g. Gabršček. Omenjal je posebno, da ker dež. zbor že tri leta ne zbore, je zastalo vse polno peticij in prošelj ter važnih zakonskih načrtov. — Omenjal je, koliko laškega uradništva je v dež. upravi in da je slovensko uradovanje padlo daleč nazaj. Lani da je bilo izvoljenih 9 protiklerikalnih mož in le 5 klerikalcev. Če bi ne bilo prof. Berbuča med temi, bi bil položaj čisto drugačen.

Malenkosti da so uplivala na ves položaj, ker so prevladovali pri volitvi Berbučevi razne obveznosti (čapovan itd.) Poslov. kluba da so bili poslani v dež. zbor v namen, da se tam spremeni položaj ter se vrže gospodarstvo pod vodstvom Pajerjev. Vse da gre v Furlanijo. Rekel je med drugim: Vse to, kar vemo, je že grozno, ali pravijo, da ni niti senca, kar se v dež. hiši resnično godi. V dež. hiši gospodarijo laški dež. uradniki. Izvršujejo se marljivo vse laške reči, slovenske pa se prepustajo počasnemu uradnemu toku. Slov. kluba ne zadevajo krivda, da je bil dež. zbor razpuščen, ta klub je zastopal pravilno ljudske koristi. V dež. odbor bi bili prišli trije odborniki, ki bi ne bili dopuščali, da Pajer vlada kakor hoče on sam. — Povedal je navedeno, kako se je vrtil boj in kako je prišlo do obstrukcije.

Pravil je nadalje, da je prevladalo prepričanje, da treba postaviti iste kandidate kakor lani, izlasti v splošni kuriji. Če se jim je lani dvakrat izkazalo zaupanje ni razloga, da bi iskali drugih. Priporočal je slogo na dan 26. t. m. Poročilo je bilo odobreno. Dr. Puc je predlagal 1) da se izreče Slov. klubu zaupanje in da se postavijo za kandidate v splošni kuriji: dr. posl. Alojzij Štrekelj, dr. Alojzij Franko in Anton Križnič župan v Kanalu. Predlog je bil sprejet soglasno. G. Vrtovcu v Tolminu se je zagotovila kandidatura, v drugi kuriji, gosp. Breščak iz Dobrovelj se je zavezal za ajdovski okraj in je predlagal nadučitelja Petra Medveščeka iz sv. Križa za kmečke občine. Zagotovilo se mu je, da se bode jemalo to željo v vpoštev.

Gosp. Brelih iz Cerkna je podpiral Vrtovčovo kandidato, kar se je vzelo na znanje.

Posl. Štrekelj se je končno zahvalil za izkazano mu zaupanje in je sklenil z besedami nadškofa: edini bodimo na shodih in edini pri volitvah. Zatem je stavil dr. Puc resolucijo glede učnega jezika na naših srednjih šolah, ki je nemški, da si nemščina pri nas niti deželni jezik ni. Resolucija je bila soglasno v sprejeti. Naj omenjamo, da se je vrtil shod v polnem soglasju in ob splošnem zanimanju poslušalcev.

Kmečka stranka je proglasila svoje kandidate za splošno kurijo in ti so: dr. poslanec Alojzij Štrekelj, odvetnik dr. Alojzij Franko in pa Anton Križnič župan v Kanalu. Volilni oglaš pravi, da se je kmečka stranka obrnila do nar. napredne stranke in do „Slogašev“ za kompromis. — Napredna stranka da je bila pripravljena za pogajanja, klerikalna pa je pogoje odbila in stavila protipogoje, katerih ni bilo možno vsprejeti. Oglaš pravi dalje, da nasprotniku, ki zahteva boja med brati, ni za dobrobit ljudstva, temu ni za koristi ljudstva temveč le za korist posamičnih oseb.

Pozivlja na slogo kmete in tudi delavce iz izraza nado, da s splošnim nastopom se doseže to, kar je v programu stranke: Splošno in enako in proporcionalno volilno pravico za deželni zbor.

cekinov, če bi morda kaj potrebovala.. Nisem je našel, zato sem šel v Afriko...“

Gledali smo nanj začudeno.

Beseda Afrika je zbudila v meni stotero predstav. Bele hiše s ploščatimi strehami, skrivnostnimi haremi, zastrtimi ženami, rujavimi Arabci, palmami, žirafami, bijenami, Kartagino — vse to mi je vrela po glavi.

In stari gospod je pil mirno in pripovedoval: Gospodje, potoval sem od Gibraltara in prehodil vso severno Afriko do Aleksandrije, ali nič me ni zanimalo tako, kakor afriška stranišča. Čudovito originalna in vendar navadna stvar! Izkopljejo v zemlji jamo, zasade poleg nje kol...“

Homerski naš smeh ga je prekinil. To je bil zopet stari gospod!

— — — ko je jama polna, jo zagrebejo, potegnejo kol ven in zasade nekaj korakov naprej, zraven skopljejo novo jamo in...“

To je bilo vse, kar je opazil gospod svetnik na svojem trimesečnem potovanju po Afriki.

Več nismo izvedeli od njega do danes..

(Zvršetak.)

Gospodarski vestnik.

Sporočila o važnejših gospodarskih pojavih zlasti na Balkanu; potem pa: delavski trg (zvišanje ali znižanje produkcije, blagovne cene, štrajki itd.); veleprodajna (karteli, trusti, monopoli); seoska politika (delavsko zavarovanje, brezposelnost itd.); zavarovalništvo; elektrika in vodne sile; kovine; staveni material (kamenje, cement, opeka les itd.); promet na suhem (železnice, avtomobili itd.); promet na vodi (parobrodi, luke, kanali); promet v zraku (letalni stroji, zrakoplovi itd.); izselništvo; konsum (sladkor, kava, petroleji itd.); nova podjetja itd., itd.

Sestavlja PLUTUS.

Kovine.

Cene aluminija so na Nemškem podražile za 10 mark na vsakih 128 mark. — Aluminij, ki ga fabricirajo Nemci takorekoč iz blata na zelo primitivni način — vsakakor velja vsaka izmed električnih peči, ki je v dobavo te kovine iz takega materiala potrebna, blizu 2—3 milijone kron — je postal v kratkem zaradi svoje lahkote in lepe zunanosti zelo priljubljen kovina. Vsak dan so pričakovali, da mu cene padejo — v tem slučaju bi n. pr. aluminijaka posoda prav hitro izpodrinila vsako drugo, do česar gotovo še pride — a zgodilo se je do sedaj ravno obratno. To pa je samo mimo gredočega pomena, ker rabijo sedaj za vodilne balone a la Zeppelin na Nemškem silno te kovine. Na Slovenskem, (kar pripominjamo samo mimogrede), so v mnogih krajih dani v predpogoji za tako industrijo.

Podražil se je nadalje platin in to največ zaradi vedno večje uporabe v kemičnih, elektro-tehničnih in kemično-fizikalnih laboratorijih (na 4000 frankov).

Nasprotno so cene medi in tombaka padle in sicer pri prvem za pet kron na metterski stot in pri drugem za 7 kron.

Produkcija sirovega železa v Severni Ameriki je v letošnjem prvem polletju narasla za dva nova milijona ton t. j. na skupno 11 milijonov ton. Vzlic temu so se cene dvignile, kar je znamenje za ves ostali svet: zadnja leta se vidi prav jasno, kako zelo je odvisna vsa svetovna produkcija od ameriške železnice in industrije. Takoj, ko se je pokazala tam boljša konjunktura, so šle cene na vseh borzab kvišku.

Kakor prisperek k boljšemu razumevanju tega dejstva, naj navedemo nekoliko statističnih podatkov: leta 1800 so porabili prebivalci Združenih držav toliko sirovega železa, da ga je prišlo na vsako glavo 80 kg, leta 1900 ga prihaja na vsako glavo okoli 380 kg. Istočasno se je potreba te kovine v Avstriji samo podvojila:

1800	20 kg na glavo
1900	40 " " "

Pomen železa v mednarodnem gospodarstvu naznava lahko nekoliko tudi po dimenzijah, v katerih ga posamične dežele producirajo. Navajamo Nemčijo, da je iz tega obema tudi kolosalni gospodarski razvoj te države nekoliko razviden.

1840	143 milijon. kg.
1870	1391 " "
1906	12478 " "

Bakra so producirali v Ameriki v letošnjem polletju približno toliko, kakor lani v istem času, namreč 118 milijonov funtov proti lanskim 116 milijonom. Kakor pa smo že poročali, so zadnji čas cene bakra nekoliko padle.

„Veleizdajniški proces“

v Zagrebu.

(142. dan razprave.)

Zagreb, 9. IX.

Po večdnevni presledki je danes državni pravdnik po polletni razpravi (ki je začela dne 3. marca) začel se svojim obtožnim govorom: Branitelj dr. Hinković je predlagal, naj se pozovejo v dvorano tudi oni obtoženci, ki so izključeni od razprav, kar pa je predsednik odklonil, sklicevaje se na sklep senata, češ, da so nekateri obtoženci nepoboljšljivi.

Dobil je besedo državni pravdnik Accurti. Povdarjal je, da razdeli ves material na dva dela in da dokaže:

1.) da je razprava dokazala objektivno dejansko stanje veleizdaje.

2.) Kdo je kriv veleizdaje! Veleizdajstvo je najhujše zločinstvo, ki je je smatrati za kakor storjeno v tistem hipu, čim se je na zunaj pokazal namen za izvedenje tega zločina. — Na to je govoril Accurti o srbskih grbih, zastavah, napisih itd. Same na sebi da nimajo sicer res nič veleizdajalega na sebi, ali obtoženci da so jih razširjali z veleizdajalnim namenom.

Ko je državni pravdnik Accurti navajal razne izpovedbe prič o „namenu“ in „tendenci“, je prišlo opetovano do viharaih izbrahov — veselosti med branitelji in obtoženci.

Čitanje mnogih izpovedeb prič je delovalo silno vtudljivo in je bilo skrajno dolgočasno, da je mnogo občinstva zapuščalo dvorano.

Državni pravdnik je trdil, da se žaljenja veličanstva jako množe med srbskim ljudstvom, kar je zopet izzvalo veliko veselost, ker je državni pravdnik označil to kakor sad takega revolucionarnega gibanja. Ko je čital iz „Srpskega Kola“ neki članek o aneksiji, v katerem je rečeno, da v

Bosni vlada „švaba“ ter da Bosna pripada k Turčiji je branitelj dr. Hinković pokimal z glavom, radi česar mu je drž. pravdnik zaklical: „Ne kimaajte z glavom. Tudi to bi mogel jaz smatrati za veleizdajo. Ta Accurtijeva — modrost je dala ponovno povoda veliki veselosti.

Za zabavo je skrbela tudi tista znana arditista prišastica dra Franka — prisvojena Miletička. Bila je — kakor vedno — na galeriji in je neprestanim glasnim odobravanjem spremljala vsa izvajanja državnega pravdnika. Naravno: če ob strani Raucha vlada Frank, mora tudi na strani Accurtija stati... prisvojena Miletička, da podpira Accurtijeve... poezije.

Ob 3. uri popoldne je drž. pravdnik nadaljeval svoja izvajanja.

Še nekaj za način vodstva tega procesa veleizdajalega se je dogodilo danes, nekaj, kar potrjuje, da je ta proces soden skandal prve vrste, da je, sodna dvorana postala le klavnica, v kateri naj padajo žrtve, da bi si mogli v krvi nedolžnih prati roke oni, ki podedajo zločinstva na narodu hratskem, na njega svobodi in njega pravicah! Z današnjim dnem so namreč odpravili iz sodne dvorane sodne stenografe! Namen tej odredbi je prozoren in je le člen v vsem postopanju sodišča, ki je šlo sistematično za tem, da napravi vsako brambo iluzurao. Kakor smo rekli: klavnica v kateri žrtve morajo pasti. Drž. pravdnik ima gotovo lepo napisan svoj govor in ga odprava stenograf ne zadeluje ker vse ono pride v zapisnik kakor stenografski zabeležen govor. Drugače pa je z branitelji. S to odredbo hočejo Accurti in družba doseči, da govorji braniteljev ne pridejo v uradni zapisnik.

Naj trimfajejo tudi v tem, ali nečesa drugega, za njih poraznega, ne bodo mogli preprečiti. Tega namreč, da ne bi govorji braniteljev prišli pred široko evropsko javnost. Branitelji so namreč sklenili da bodo vzdržavali svoj lastni stenografski biro ter izdado potem svoje govore v posebni brošuri, kar bo zadnji žebelj v krsto... moralnega poloma Rauch-Frank-Tarabochia-Accurtijeve strahovlade v Hrvatski.

ZAGREB 10. Državni pravdnik je na današnji razpravi nadaljeval svoj govor.

Češko-nemške sporazumne konference.

Ko so se vračali češki agrarci v četrtak od ministerskega predsednika, so izjavili, da slede z največjim zanimanjem sedanjim posvetovanjem in da pozdravljajo akcijo za delovanje češkega deželne zboru. Oni da so pripravljeni za sporazumljenje z Nemci; a Nemci morajo svoje zahteve tako postaviti, da bodo zamogli Čehi z ozirom na svoj program in razpoloženje češkega naroda stopiti v pogajanja.

Radi tega zahtevajo, da se reši preporno vprašanje v češkem deželnem zboru. Obenem so agrarci zahtevali, da se ima od pomoči sedanjemu neznanemu položju češkega naroda na Dunaju in Niže Avstrijskem.

Pozneje so imeli mladočeški in agrarni zastopniki ob prisotnosti ministrov Brafu in Začeka, skupno posvetovanje, pri katerem se je izkazalo popolno soglasje v nazorih zastopnikov obeh strank. Splošno prihajajo tudi iz nemškega tabora glasovi, iz katerih bi se dalo sklepati, da pride vendar-le do sporazuma.

Bržkone se skliče češki deželni zbor z drugimi deželnimi zbori vred na kratko zasedanje, v katerem bi se sestavilo deželni odbor.

Srbski princ Jurij.

List „Zvono“ nadaljuje svojo kampanjo proti bivšemu prestolonasledniku Gjorgiju. Poroča namreč, da je princ Jurij odločen, da si pridobi nazaj dostojarstvo prestolonaslednika. Princ je šel k ministroma Protiču in Pašiću ter zahteval kategorično, da se mu zopet povrne prejšnje pravice. V ta namen, da se ima sklicati veliko skupščino. Poleg tega je obiskal princ svojega brata, prestolonaslednika Aleksandra in zahteval od njega, da mora takoj zapustiti Srbijo, sicer da mora teči kri.

Radi omenjene akcije se je sestal ministerski svet na konferenco. „Zvono“ pravi: Kaj sta Pašić in Protić odvrnili princu in kaj je sklenil ministerski svet ne znamo, zahtevamo pa, da se postopa proti princu Juriju z vso ojastrino zakona. Groženje z nasilju od strani princa zasluži kaznen. List je tudi poročati, da je prišlo med princem in Pašićem do burnih prizorov in sicer v koku, o priliki souperja, ki je bil prirejen na čast ruskemu odposlancu Sergijevu.

Tu je zahteval princ ponovno od Pašića, naj izposluje, da mu se povrne njegove prejšnje pravice. Pašić je odvrnil, da je to nemogoče, ker se je odpovedal prostovoljno ter je odpoved podpisal kralj in potrdila skupščina. Princ da je na to odvrnil s povzdignjenim glasom, da če vlada to noče storiti, dokaže, da ima moč, da si pribori s silo nazaj svoje pravice. Tako „Zvono“.

Da je bivši prestolonaslednik Gjorgje zelo nervozen mladič, znamo, a kljubu temu treba sprejeti vse te vesti z veliko rezervno, to pa tembolj, če se pomali, da je „Zvono“ glasilo socijalne demokracije.

BELIGRAD 10. (Iz uradnega srbskega vira). List „Zvono“ je prinesel včeraj poročilo, da je princ Jurij obiskal predvčeršnjim ministra Pašića in Protića, ter zahteval od istih svojo rehabilitacijo, dalje, da je obiskal tudi prestolonaslednika Aleksandra, ter zahteval od njega, da mora zapustiti takoj Srbijo, ter da se je vršilo ministersko posvetovanje radi omenjenega postopanja princa Jurja. Temu navproti objavlja srbski tiskovni biro: Celotno poročilo lista „Zvono“ je popolnoma smišljeno. Minister Pašić v označenem času niti ni bil v Belgradu. Proti omenjenemu listu je bila uvedena takoj kazenska preiskava.

Srbske železnice in šole.

Iz Beograda smo prejeli: Iz ta dežele, iz katere vam navadno prihajajo edino-le vesti o ministerskih krizah, moram vam danes javiti veselo vest. Takajšnja vlada je namreč prešla iz Carigrada poročilo, da je porta slednjič privolila, da se zgradi „Jadranska železnica“, to je, železnica od srbske meje v Merdaru preko Stare Srbije da črnogorskega pristanišča Bar. — Ta železnica bo spojila z morjem tudi Skadar.

O drugih železniških delih v Srbiji vsm morem sporočiti sledeče:

Skoro bo dogotovljena proga Stolac—Kruševac—Kraljevo in Paratin—Zaječar. Dokler ne bo na tej progi dogotovljena veliki tunel v sv. Petki, bo prevažalo pošto in potnike od sv. Petke do Boljevca pet avtomobilov. Od Boljevca pa do Zaječara je proga že gotova. Tudi železnica Arandjelovac—Lejkonac je dovršena in bo spojena s progo Obrenovac—Valjevo.

Ministerstvo za nauk je odredilo, da se otvorijo štiri nove gimnazije: v Kujaževcu Svilajencu, Prokuplju in Kraljevu.

„Nove srbske intrige“.

Pod tem naslovom objavlja graška „Tagespost“ članek, ki bi moral — sodeč po naslovu — povedati nekaj novega. V resnici pa le premleva stare, znane in že stokrat premete — fraze. Članek pripoveduje namreč, da gre stremenje sedanjih politikov v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Dabrovniku in Cetinju za ujedinjenjem vseh Srbov in sorodnih Hrvatov, na škodo Avstrije. Uradniki, učitelji, odvjetniki, zdravniki itd. med nami so sami panslavisti. V tem je tudi vir agitacijam proti nemški kulturi v Dalmaciji. Po dolžnosti kronistov smo registrirali tudi ta glav nemškega glasila. Radovedni smo smo, kaj hočejo Nemci doseči s tem vednim — denunciranjem?!

Mi nismo tajili nikdar in ne tajimo tudi sedaj, da je naš konečni cilj ujedinjenje Jugoslovancev. Saj je to program skoro vseh jugoslovanskih strank. Razmere so take, da bi se prav lepo dalo doseči pridruženje Srbije in Črnogore k monarhiji, pa bilo to že v eni ali drugi obliki. Ali če se govori, da je to stremenje — v kolikor se tiče Slovanov monarhije — naperjeno proti monarhiji je to naravnost podlo obrekovanje.

Sleherni pametni in trezen Jugoslovane, da imamo mi svojo kulturno in gospodarsko bodočnost kakor enakopraven faktor v močni in vsem narodom pravični Avstriji! Ker pa nas Nemci nočejo priznati kakor enakopravnega faktorja, ker torej oni nočejo vsem narodom poštene in pravične Avstrije, oni nočejo niti močne Avstrije! Onih, ki delajo proti interesom monarhije, ki intrigujejo proti Avstriji, ne smemo torej iskati v Beogradu, niti ne med Jugoslovani, ampak med avstrijskimi Nemci!

Patrijarh Bogdanović v Zemunu.

Srbski pravoslavni patrijarh Lukijan Bogdanović se je mudil teh dni v Zemunu. Po mestu se je razvešene samo hrvatske in srbske zastave in semtertja katera črnorumenena. Padlo je v oči, da proti prejšnjemu običaju ni bilo videti nikjer madjarske zastave in da ni Bogdanović na banketu napil ni Wekerlu ni Raucha. Patrijarh je v svečanom ornatu obiskal katoliško župno cerkev, česar še noben patrijarh ni na slični način storil. Hrvati in Nemci so radi tega patrijarhu na čast zaprli svoje prodajalnice. Največjo senzacijo je napravila napitnica patrijarha na slovesnem banketu. Bogdanović je med drugim naglasil, da mora srbski narod na Hrvatskem storiti vse možno, da očuva vero, zastavo, cirilico in narodno ime ter da ne naseda intrigantom, radi katerih sede nedolžni ljudje v ječi.

Oblisk mladoturkov v Avstriji.

V kratkem obišče glavna avstrijska mesta večja družba mladoturkov. Namen tega izleta je, da prouče udeležniki gospodarske, industrijske, socijalne in vojaške razmere monarhije. Izleta se udeleži najmanj 150 oseb, ki se vozijo do Budimpešte v posebnem vlaku. Obiskati se namerava poleg Budimpešte tudi Dunaj, Prago, Gradec, Trst in Reko.

Turška vlada je že izdala dovoljenje, da se smejo udeležiti izleta tudi državni uradniki in častniki. Izletniki odpotujejo iz Carigrada 17. oktobra in se povrnejo dne 8. novembra.

Dnevne vesti.

„Piccolo“ vočen lažnjivec. Včeraj „Piccolo“ zopet laže najnevarneje, da bi očrnil

in če le možno škodoval siromašnemu slovenskemu proletarcu. To pot se je vrgel na sprevednika električne železnice na Opčine, Vodiška. Očita mu surovo in brezobrazno postopanje z „gosti“ iz Italije, ko so se vozili predvčeršnjem na Opčine.

Vaska beseda, ki jo je napisal „Piccolo“ na škodo tega siromaka, je najbrezobraznejša laž, kajti imenovani je vršil le svojo službeno dolžnost v dolžnem uljudnem tonu.

„Mili gostje“ iz Italije so se kakor divjaki pehali na voz in se jih je atlatilo gori nad 60, dočim je predpisano število 44, da je voz kompleten. Rešeni sprevednik je uljudno opozoril „reditelja“ — sina znaega bogataša Segré — da lokomotiva ne more zmagovati toliko teže. Ob enem ga je opozoril tudi, najuljudneje, da oni gostje, katerim ni on preskrbel listka, bodo morali plačati med vožnjo. Sprevednik je stori torej le, kar mu veljavajo službeni predpisi, a „Piccolo“ je napravil iz tega „surovo“ in brezobrazno postopanje.

Med vožnjo samo ni bilo niti besedice prerokanja ne s Čifutom Segré, ne z gosti. Sprevednik je le mirno pobiral listke in vršil torej zopet svojo službeno dolžnost.

Pač pa so se na Opčinah brezobrazno surovo vedli — mili gostje iz Italije. Razgrajali, razbijali in drli so se v vozu, ker so morali čakati 12 minut na odhod, kakor zopet določa — „vozni red“. Navzoči ekspedijent — Piranec, torej Italijan — jih je prosil naj bodo mirni, ter jim je pojašnjaval, da s tem, ako bi voz predčasno odšel z Opčin, ne bi vsejedno nič pridobili, ker bi pa moral na potu (na izogibašišču) čakati na drugi voz. Milite, da so ti mili gostje hoteli kapirati ta najpriprostejši „razon“? Kaj še! Kričali so na ekspedijenta, naj se gre — učiti manire!!

To so fakta, iz katerih jasno izhaja, da niso organi železnice ničesar zagražili in da je brezobraznost, surovost in prepotenca le na strani „Piccolovih“, „milih gostov“.

S Čifutom Segré ki je letel v uredništvo „Piccolo“ s takimi infamnimi lažmi, bomo pa malo računali še posebej.

Italiansko gostoljublje. Včeraj je posejlo naše mesto nekoliko členov milanske „Universita popolare“. O tem posetu so pisale italijanske novine celi mesec in „Independenti“ je v terek prinesel kar velik članek, s katerim je pozival meščane, da preskrbe izletnikom par — sob, da jim se ne bi godilo kakor tistim milanežkim delavcem, ki so morali iskati postelje v — „Narodnem domu“!

Vzlic vsem pozivom pa so naši neodrešenci kaj klaverno vsprejeli milaneške brate. Navdušenja ni bilo, meščanstvo je bilo zastopano le po par študentov. „Piccolo“ sam mora priznati, da so izletniki sami morali iskati stanovanja. Nekateri pa so ga našli komaj popoldne, dočim so prišli v Trst, ob 6.30 zjutraj!

Res, kavalirji so naši Lahi, ko jim prihajajo mili bratje v posete!

Ustaja v Gorici! Župan Bombig je rekel in stresejo naj se stebri države! Ali naj vlada odstrani iz Gorice slovensko počast, ki se prikazuje v obliki slovenskega učiteljskega, ali Gorica odgovori in se sama obrani z — ustajao!

„Una generale sollevazione della cittadinanza“ — zagrozil se je baronu Bienerthu goriški Caesar, župan Bombig.

Mi ne vemo — žalibog — še nič, kako miali vlada rešiti vprašanje slovenskega učiteljskega v Kopru; ne vemo niti tega, ali sploh nameruje izpolniti zahtevo vseh primorskih Slovencev da se ta naš zavod premešči v Gorico. Vsekako čutimo potrebnim, da še enkrat povemo vladi: vrši svojo dolžnost! Bombigu pa še enkrat: pagliaccio!

Na c. kr. izobraževališču in na dekliški vadnici v Gorici začne šolsko leto 1909/10 dne 16. septembra.

I. Vpisovanje na c. kr. izobraževališču za učiteljske bo dne 14. in 15. septembra od 9—12 ure zjutraj. Gjenke, ki so ta zavod že obiskovale, zglašajo na stem, da se same predstavijo ali pa dopošljejo ravnateljstvu svoje šolske spričevalo.

Nove gojenke na I. tečaj se pa imajo predstaviti 15. sept od 9—12 ure dop. pri ravnateljstvu.

V više tečaje se ne sprejema novih gojenk.

Dne 17. sept. ob 8. uri se začnejo ponavljalni izpiti.

II. Na c. kr. dekliški vadnici bo vpisovanje dne 15. septembra od 9 do 12 ure dopoldne in sicer za učence v I. razred in za one, ki so to šolo že obiskovale; te naj prinesejo zadnje šolske spričevalo.

Učence za I. razred pa naj prinese: kratni ali rojstni list, zdravniško spričevalo o zdravih očeh, o stavljenju koz in ubožni list.

V više razrede se ne sprejme novih učenk. Redno poučevanje začne 17. sept. ob 8. uri zjutraj. — Ravnateljstvo c. kr. izobraževališča.

Prejeli smo in objavljamo.

Velečlanemu ured. „Edinosti“

v Trstu.

Podpisani vljudno prosim, da bi sprejeli v svoji cenjeni list naslednje pojasnilo na mojo odgovornost:

Ozirom na cenjeno opazko v „Edinosti“ od ponedeljka z dne 6. septembra t. l. gledé napake „Verlag“ na razglednicah pevkega

duštva „Velesila“ v Škedenju, bodi Vam in drugim, ki so delali enake opazke, sledeče v pojasnilo:

Mojo besedilo pri naročbi razglednic je bilo edino slovensko ter je napravila oni nedostatek trdka sama in ne po moji krivdi, kar bi bilo tudi nesmiselno.

Kar se pa tiče daljše opazke „i. t. d.“, menim, da niste imeli daljnjega povoda, ker so drugače razglednice brez vsake napake.

Glede kolorita mojega ateljeja podam pa točnega pojasnila takoj, ko se odzove neštevilo različnih tukajšnjih narodnih podjetnikov, ki so bili tako srečni, da se jih je pustilo nemoteno, dasiravno je njihov kolorit v podjetjih slabši od mojega — in pa oni del slovenskega občinstva, ki prezira popolnoma moje edino narodno podjetje v tej stroki, katero nudi gotovo kaj boljšega, nego od hiše do hiše potujoči šarlatani, ki prodajajo svojo „robo“ za par centezimov.

Sicer pa naj bo kolorit mojega ateljeja tak ali tak, bodite uverjeni, da hočem živeti in umreti kakor zvest sin svojega ljubljene naroda.

Konečno se prisrčno zahvaljujem vrlému pevskemu društvu „Velesila“ v Škedenju na prijazni sklonjenosti in laskavem priznanju ter gospodu predsedniku Godini za obilen trud in požrtvovalnost, ki mi jo je izkazal pri tej priliki.

Trst, dne 8. sept. 1909.

Odlinim štovanje

ANTON JERKIČ

fotograf.

Obletnica smrti cesarice Elizabete. — Včeraj povodom 11. obletnice smrti cesarice Elizabete je bila ob 9. uri zjutraj v baziliki sv. Justa slovesna zadušnica, ki jo je služil škof mons. Nagl. Službi božji so prisostvovali načelniki civilnih in vojaških oblastij. Na mnogih javnih poslopih in nekaterih konzulatih so bile razvešene zastave na pol droga.

„Prosveta“, akad. ir. društvo v Ljubljani naznanja, da se je na zadnjem obnem zboru voljeni odbor konstituiral sledeče:

Predsednik: iur. Radovan Krivic; podpredsednik: iur. Ivan Zorman; tajnik: iur. Gilbert Zupenčič; blagajnik: phil. Fran Vrhovnik; knjižničar: iur. Janko Vrančič; namestnik: iur. Viljem Krejčič in vet. Janko Vizjak; preglednik: iur. Albin Pleško in iur. Fran Trampuž.

Na deklški šoli družba sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu se vrši vpisovanje 15. in 16. septembra od 9.—12. ure predpoldnem.

Vesela „Zavarovalnica gov. živine“ in pevskega društva „Zvon“ na Opčinah se je vršila povoljno. Skupni odbor izraža tem potom iskreno zahvalo slavemu občinstvu za obilno udeležbo, posebno pa slavemu društvu „Lipa“ iz Bazovice. Zahvala gosej M. vd. Drašek za brezplačno prepustitev prostora na lepem dvorišču.

(200 × 100) Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se zopet priglasili naslednji: 353. Seidl Ferd., prof. v Gorici, 354. „Sloga“, orkester v Kranju, 355. Šturm I. inženir v Ljubljani, 356. dr. V. Kac, zdravnik v Mariboru, 357. podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Konjicah, 358. obitelj S. v. B. po g. Josipu Fabiču v Gorici, 359. Jerkič Anton, fotograf v Trstu in Gorici. — Živeli bramborci Ciril in Metoda!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Jos. Fabič, poslovodja Gabrčekove tiskarne v Gorici 200 K, katere je darovala častita obitelj S. v. B. obrambnemu skladu Ciril-Metodovem, 200 × 1000. Živio!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal prijavo za obrambni sklad Ciril-Metoda g. Anton Jerkič, fotograf v Trstu in Gorici v znesku 200 K pod geslom: Za narod svoj in dom premili ni žrtva to, dolžnost je v sil! Sovrag, ki nam tepta pravice: to naj ostreje so pušice. Edinost, bratstvo med seboj! vsi združeni hitimo v boj za narod svoj!

II. dekl. lj. šola družbe sv. Cir. in Met. na Acquedottu Vpisovanje na novo ustoplih učenek za I., II. in III. razred se bo vršilo dne 14. in 15. septembra od 9. do 12. ure dopol. v II. razredu na Acquedottu št. 22. III. nadstropje. Seboj je prinesli krstni list, zdravniški pričevali o stavljenih kozicah ter zdravih očeh. Vodstvo.

Naše dijaštvo se je pričelo v zadnjih letih kazati jako žilavo. Omenjati bi bilo posebno ustanovljanje knjižnic, ki jih dijaška društva vedno več ustanovljajo. Ravno kar zopet odprti tukajšnje dijaško dr. „Balkan“ svojo (sedmo po številu) knjižnico v Lonjerju pri Trstu; a istrsko dijaštvo odvarja dne 19. t. m. v Dekanah pri Kopru (četrti po številu) študsko knjižnico. Ker sti ob obeh prilikah združeni otvoritvi z veselico tamošnjih domačih društev, bi bilo gotovo dobro, da izkazežemo naši mladini svoje simpatije tudi tako, da se teh prireditve udeležimo.

Tržaška mala kronika.

Tatvina med „zlahto“. Včeraj je bil aretiran čevljar Mihael Gasparo, star 29 let, iz Rutigliana v Italiji, stan. v ulici Androna Coppa št. 7, ker je ukradl svojemu bratranču Petru Gasparu zlato ovratno verižico in srebrno uro z zlato verižico, vredno skupaj 90 kron. Vse te predmete so našli v stanovanju omenjenega čevljarja. Potem ko so istega zadržali na policiji, so ga izpustili na svobodo.

Še druga tatvina. Iz stanovanja Kristijana Gregorič, vratarja hiše št. 5 v ulici Ca-

serma je bila predainoti ob 11. uri ukradena zlata remontoir-ura z verižico iz kovina, in druga srebrna ura, v skupni vrednosti 174 K. Kakor sumljivega, da je izvršil tatvino, so aretirali nekega Hermana A. uslužbenca v nekem kinematografu.

Sleparska ženska. Neka Luigia Benvenuti, stara 32 let iz Maniaga blizu Spilimberga v Ital. Furlaniji se je nastavljala blizu mestne zastavljavnice in se tamkaj ponujala ženskam, ki so se sramovale osebno zastaviti svoje reči, da jim ona preskrbi ta posel. Pri tem je pa Benvenuti pridržala zase zdaj to zdaj drugo stvar oziroma je potem izginila. Včeraj so sleparko zadržali in spravili pod ključ.

Vkraden osel. Kmetica Ivanka Turk iz Sr. Antona pri Kopru je včeraj naznanila policiji, da jej je bil vkraden osliček, ki se je nahajal v hlevu v ul. Carducci.

Nepoholjšljiv deček. Trinajstletni Ricciotti Majo, stanujoč v ul. Caserma št. 13, je že večkrat s svojimi paglavskimi in tatinskimi čini dal gradiva dnevnim kroniki. Včeraj je pa peku Al. Gul vkradel bankovec K 20. Po dovršeni tatvini je izginil tudi z doma.

Nezgoda. Karmela Skamperle, stara 14 let, stanujoča na Belvederju, je padla in si zlomila desno ključnico.

Ga. Eliza Curiel, stara 70 let, stanujoča v ul. Chiozza št. 53, je padla doma in si zlomila desno piščal.

Koledar in vreme. — Danes: Prot in Hijacint muč. — Jutri: 15. ned. po Bisk. Ime Marije.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 26.° C. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno. Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. Zmerna vročina. V začetku lepo, potem metno.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah priredi jutri v nedeljo v prostorih „Narod. doma“ v Barkovljah vrtno veselico s petjem, godbo, dvema igrama in šaljivim srečolovom. Med posameznimi točkami bo aviral „Rojanski orkester“ pod vodstvom g. F. Majcena. Začetek ob 5. uri popoldne.

Jutri slavi pevsko društvo „Ilirija“ pri pri Sv. Jakobu obletnico razvrtja svoje zastave združeno s koncertom na vrta kons. dr. pri sv. Jakobu. Vpored istega je zelo zanimiv a zraven bo tudi šaljiva pošta in tombola z več krasnimi dobitki, zabave torej dovolj.

Zastava pevskega društva „Ilirija“ je jedna izmed mlajših bojevnic za našo otčbino ter mlo slovensko pesem tužaj ob obali Adrije, a v tem kratkem času svojega življenja ponesla je ona ponosno čast slovenske pesmi širom naše slovenske domovine, a upa zdaj na svoj spominski dan, da jo ceni.

Zdrav. Dr. J. Pertot

Je odpotoval in se povrne

dne 27. septembra t. l.

Objava.

Vsled stalne preselitve na jug se prodaja enonadstropna

Vila

v prijaznem zdraviliškem kraju spodnje Štajerske 2 minute od kolodvora, pod zelo ugodnimi pogoji.

V vili se nahaja 12 večidel opremljenih sob, 2 kuhinji, velika klet (pripravna za vinsko trgovino) dalje lep lepotični, senčni, sadni in zelenjadni vrt, izvorna voda na dveh krajih. — Vsako natančnejše pojasnilo pri lastniku Alojziju Kranju, Vila Carolina, Laški trg, Spodnje Štajersko.

Gospodarsko in kons. društvo v Lokvi

išče poslovodjo

za prodajalno z mešanim blagom. — Zglašitev do konca t. m. — Plačilo po pogodbi.

Načelstvo

Gospodar. in kons. društva v Lokvi.

ZASTOPNIK

godal gramofonov in v stroko spadajoč. predmetov se išče.

Gotov zaslužek. Ponudbe na FERD. KAZIŠKA, Trst, ulica Commerciale 13, 1 nadstropje.

Pozor! Slovenci! Pozor!

Danes v soboto, se odpre zopet
ex prodajalnica **Colombani**

TRST, ulica Vincenzo Bellini šte. 11

(vogal ulice Santa Caterina)

bogato
zalozena **z raznovrstnim blagom**

Lastnik **Dragotin Babuder**

prej agent trdke Maffei.

Gospe in gospodične

zadobé v 8 dneh bujne in krepke prsi

po uporabi „Crème Sultana“.

Cena Kron 6.— lončku, ki zadostuje in Kron 3.50 lončku za poskušnjo

Mirodilnica Babuder, Trst, ulica Ponterosso št. 10 Tajne pošiljave na vse kraje.

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zsche

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

SLOVENC! SLOVANI

v Trstu! Dolžnost je Vaša, da
se poslužujete edino le v:

slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadante št. 1

:(blizu Slovenske knjižnice):

V. GIURIN :: BRIVEC.

ooo Svoji k svojim! ooo

Za one, ki stanejejo v bližini

— kolodvora južne železnice. —

DANES se je odprla v ulici Benvenuto Cellini (vogal ulice Carlo Ghega)

nova mesnica E. Concillia

kjer najde P. N. občinstvo najboljše vrste volovskega mesa, tolminske teletine, janjskega, poularda znané trdke SIMON JANK v Gradcu, osoljenih in okajenih jaskov in raznovrstno divjačino. Postrežba na dom. — CENE ZMERNE Specijaliteta: Graško meso.

V tej mesnici posvečalo se bo posebno pažnjo higijeni.

Prva narod. velika trgovina

na Goriškem in Primorskem

(Pred 25 leti poznana od Predila do Reke)

Na Goriškem in Primorskem

Rojaki
Pozor!

V skladišču (skladu) ima vsako vrsto živalnih strojev za šivilje, krojače, čevljarje in domačo rabo — Stroji so rabljivi tudi za umetno vezanje. — V zalogi imam tudi živalnih strojev z svetovno znano znamko „PFAFF“, kateri ne povzročajo pri šivanju nikakega ropota. — Na izbero imam najdneje in trpežne drokolese „Regent“, „Hercal-Premier“, „Alfa“, „Kover“ in „Meteor“. Najnižja cena je Kron 100, s prostim tekom Kron 20 več. Za prodane živalne stroje dvokolesa jamčim po dogovoru. — Plašči za dvokolesa od K 6 naprej. — Lastna na novo opremljena delavnica za popravilo živalnih strojev in koles. — Glavni zastop kmetijskih strojev, kakor slamožernice in stikalnice za gozde in raznih predmetov, prve slov. tovarne R. & R. Ješek, Blansko.

Ravnokar je izšel nov slovenski cenik. — Konkurenca je sploh izključena! Opozarjamo ob tej priliki slavno občinstvo, da vpraša pred nakupom po ceniku pri stari trdki rošteni zanesljivi (agent) posredovalci se sprejmejo v službo.

Josip Dekleva v Gorici, via Municipio št. 1.

Prilika ugodn. nakupa.

Moderne spalne sobe iz tudega kuhan. lesa

brez obkladkov (rimeša) zelo solidno izdelane z garancijo

po izredno nizkih cenah

PETER JERAJ, trgovina s pohištvom

na vogalu ulice Vincenzo Bellini ter ulice sv. Katerina.

Prilika ugodn. nakupa.

Rodolphe Maas, Trst, ul. Farneto 38

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd. itd.

posebno za žage na paro in mline.

Bombaž za čiščenje strojev.

TELEFON 11-45.

občinstvo ter bratska društva jutri v velikem številu počaste se svojim obiskom.

Veselica v Lonjerju. Ker se obeta mnogoštevilna udeležba, posebno z ozirom na to, da priredi sl. „Narodna delavska organizacija“ jutri izlet v Lonjer, kjer bo veselica, naznanja se tem potom uljudno, da se priredi tržaškimi izletnikom in cenjenim društvom, ki se udeležijo slavnosti, skupen sprejem po 3. uri pri gostilni „konsumnega društva“.

Tržaški Sokol. Jahanli odevk ima danes v soboto točno ob sedmi uri zvečer jahanlo vaje. Členi so naprošeni, da se gotovo udeležijo te vaje polnoštevno.

Slavjanska Čitalnica priredi v nedeljo 19. t. m. izlet v prijazne Dekane, na slavnost 40-letnice tamošnje Čitalnice. Vabijo se zato vsi člani in prijatelji društva, da se tega izleta udeležijo v kar največjem številu. Izletniki se sestanejo v nedeljo ob 3. uri popoldne na državni kolodvoru pri Sv. Andreju, od koder se odpeljejo ob 3.10 v vlakom istrske lokalne železnice v Dekane.

Želeti bi bilo, da bi se še pred nedeljo prijavili izletniki pri društvenem slugi v Čitalnici, v svrhu, da pravočasno rezerviramo za člane in druge naše izletnike poseben železniški voz.

Kolesarji! Ker se bliža dan prve jugoslovanske dirke, vabimo vse gg. člane ki ne posedujejo še društvenega kroja, naj si istega čim prej preskrbijo. Priporočamo v to svrhu krojača g. Kelemenca ul. Lavatovo št. 5.

Skupina kolesarjev priredi v nedeljo popoldne izlet v Komen. Kdor želi se pridružiti, naj pride pred 2. uro pred kavarno „Commercio“ odkjer bo odhod.

Odbor „T. K. D. Balkan“. Članom „Delalskega podp. društva“ se naznanja, da se bo de vršil izvanredni občni zbor dne 3. oktobra t. l. ne pa kakor je bilo prvotno javljeno dne 19. septembra t. l. Kraj in dnevni red se prijavi kasneje.

Nar. delav. organizacija.

Danes zvečer bo odborova seja Zveze Jugoslovanskih železničarjev točno ob 7. uri in pol.

Vesti iz Goriške.

Iz Zgonika. Danes 9. septembra ob 10. uri zvečer je prebudil tužni plat zvona tuk. vaščane iz mirnega spanja. — Prestrašeni vaščani so naglo, na pol oblečeni ustali ter hiteli na plano, kjer se jim je nudil strašen prizor. Hiša in gospodarsko poslopje tuk. posestnika, Miliča Jožefa, po domače Kisovca je začelo goreti. V kratkih minutah je bilo vse v ognju. Le nekaterim vrlim možem in čvrstim mladeničem se je zahvaliti, da ni zgorela ubogi in nesrečni družini vsa obleka in kmetiško orodje. Može in mladeniči so hiteli reševati, kar se je sploh dalo rešiti, prav občudovalno požrtvovalnostjo in tveganjem lastnega življenja. Dobro je, da se jim ni prigodila kakšna nezgoda. Ivan Milič je bil sicer zavarovan pri neki banki, a le za malo svoto. Pred osmimi dnevi je zgorela tudi v tuk. vasi hiša Ivana Miliča po domače Materžvega.

Vesti iz Istre.

Piranski župan umrl. Včeraj je umrl v Montecatini, kjer se je lečil, piranski župan dr. Josip Bubba. Pokojnik je bil zelo delaven član ital.-liberalne stranke v Istri; trikrat župan v svojem mestu, leta 1897., 1899 in 1909; bil je tudi deželni poslanec in večlet predsednik istrske „večine“. Pokojnika prenesejo k počitku v rojstno zemljo.

Iz Bertokov pri Kopru. Nekoliko pozno pribijamo. Pričakoval sem, da se kdo drugi oglasi. Ker pa vidim, da vse molči in ker menim, da take dogodke, kakoršen je tu doli opisan, treba javno žigovati, dovolite mi nekoliko prestopa.

Na cesarjev rojstni dan posetili so nas iz Kopra c. kr. čurci s tamburaškim zborom slovenske „Zvezde“. Dobili pa so si tudi kapelo na pihala. Proti temu seveda ne more biti prigovora.

Lepo in v redu pa ni bilo, da je omenjeno društvo pelo potem laške poulične peserke. Še manje v redu je bilo, da se (opozorjeni od domačinov, da ni to prav) napadli civiliste ter govorili grde besede o narodnosti, katerih misel je bil: „Mi smo cesarske narodnosti, ne pa nacionalisti, zato imamo pravico peti laški.“ Navstrel je preprič, v katerem sta bila dva gospoda ranjena. Služaj: ravno oba ranjena sta bila dosedaj uverjena, da le od teh „c. kr.“ ima naša okolica pričakovati „odrešenja“. — Sedaj pa taka nevhvaležnost nasproti njima?

Bratje Slovenci iz Kopra! Opušite vendar to grdo napako, da grešite v narodnem oziru vedno z izgovorom svojega „c. kr.“. Kdaj ste slišali, da bi nemški ali laški c. kr. uslužbenci zatajevali svoj narod, ali peli slovenske (če tudi ne poulične) pesmi?

Ni torej čudo, da ste odšli od nas, ki smo vas dosedaj imeli v visoki časti, na tak način, kakor ste.

Bodite ali naši, ali pa makar vražji; pa samo jedno.

Ako ste naši, smo Vam z vsem srcem udani tudi mi; drugače pa... Z Bogom!

Razne vesti.

Gradnja arheološkega muzeja v Splitu. Iz Splita poročajo, da je vlada odobrila načrt

za gradnjo arheološkega muzeja v Splitu in določila v to svrhu 250.000 K.

Zadnje brzojavne vesti.

Predsednik Taft o prepiru med Cookom in Pearyem.

BERLY 10. O priliki sklepa mednarodne regate z jadrnicami je bil na jastbi predsednika Tafta zajutrk, na katerem je predsednik v napitnici na cesarja Viljema, omenil tudi sedanjí prepir glede odkritja severnega tečaja. Omenil je, da je dobro, da se razvije ta prepir med dvema pripadnikoma iste dežele kar je vsekakor bolje, kakor da bi to bilo med pripadnikoma dveh različnih dežel.

Listnica uredništva.

Amerikanska, ki sta baje odkrila severni tečaj, imenujeta se dr. Cook in kapitan Peary. Prvo ime je čitati Kuk, drugo Piri.

Mali oglasi

Josip Stolf mizarar, mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizararska dela.

Ubiralac in popravljatelj glasovirjev se priporoča slav. občinstvu Andrej Pečar ulica Dante Alighieri 2, Trst. 1516

Prodajam pristne kranjske klobase sveže dvakrat v teku tedna. — J. Luin, trgovec, Giacinto Gallina 6. 1567

Išče se deček dobre družine za prodajalnico mani fakturnega blaga. — Naslov pri Edinosti. 1559

Zgubil se je 9-letni dečko ki govori slovensko, je bos, ima rujav klobuk, plav jopič in dolge cajhaste hlače; obraba belega in plavk. lasa. Kdor bi ga našel, naj to naznani policiji pri sv. Jakobu v Trstu. 1563

V nedeljo, 12. t. m.

vsi na vrtno

Veselico

peyskega dr. „Adrija“

v Narodnem domu v Barkovijah

Program obsega krasne pevske tečke in dve enodejanki: „Hlače gospoda Kokodka“ ter „Šolski nadzornik“. — Začetek ob 5. popol.

„Odlikovana krojačnica“

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad.

(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

Izvršuje vsakovrstne obleke najnov. mode (od 50 K naprej) in vsakovrstne uniforme.

Bogata zaloga tu- in inoz. blaga in vseh predmetov, spadajočih v krojaško obrt.

Naročbe se izvršijo točno in se dostavljajo na dom

DELO SOLIDNO

...! Po absolutno ...! konkurenčnih cenah

se kupi Porcelan, stekla, kuhinjske potrebščine, navadne in apanirane šipe, galanterije, svetilke, namizno posodo, umivalnike in vse druge potrebščine

v novi prodajalnici v ulici
Barriera vecchia 33, Trst.

Zaloga cementa

Tovarne Portland - Cementa in cementnih plošč društvo z om. jam. v Splitu

SILVIO MALOSS

Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

Fotograf Anton Jerkič

Trst, Via delle Poste št. 10, Gorica, Gosposka ulica št. 7. 1357

Biljard velik, skoraj nov je na prodaj zaradi pomanjkanja prostora. Naslov: A. Z. senior, via Cunicoli 9, III. n. vrata 12. 1528

V Kanalu sprejme se zaupna oseba ako možno s kavejo. Ista bi vodila zalogo vina lastnega pridelka. Ponudbe na filijalko Opčinah 176. 1524

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se je preselila dobroznana prodajalnica ko'oni. blaga

GODNIG

iz ulice Nuova v ulico S. Giovanni št. 8

Omenjena prodajalnica je bogato založena s kavo, rižem, testeninami, sladkorjem in suhim sadjem. V nadi, da me slavno občinstvo poseti z obilnim obiskom, se najtopleje zahvaljujem ter beležim udani

ANTON GODNIG vulgo KOMENC.

KROJAČNICA

Andrej Lazzar

Trst, Piazza C. Goldoni 10, I. n.

je preskrbljena s pristnim angleškim blagom zadnje mode v veliki izbiri in izdeluje vsakovrstne obleke po najvišjem kroju.

JAKO ZMERNE CENE.

— Ugodni pogoji plačevanja. —

Zaloga ovsa

klaje, detelje in korobačev po zmernih cenah

Trst, ulica Belvedere št. 19 in ulica del Bosco št. 14.

Zobni ambulatorij, nasledn.

Dr. Max Brillant-a

sprejema od 9. do 1. predp. in od 2. do 6. popol.

Trst, ulica Acquedotto št. 13.

Sodi mali in veliki se prodajo v ulici della Valle 1. 1523

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads. od 9. do 1. in od 3. do 6.

Veliki obrtnijski zavod

Cosovel Giovanni

TRST

ulica Chiozza št. 32

Telefon 1990

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence.

Kaloga tu- in inozem. vin, špinita, likerjev in razprodaja na debele in drobno

Jakob Perhac, Trst

Via delle Acque 8, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penecih dzeritnih italijanskih in avstro-ogorskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec silivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dobičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtev in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Umetni : fotografski

pri sv. Jakobi - TRST. ateljè pri sv. Jakobi - TRST. ulica Rivo št. 42 (pritližje)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd. Posebnost: Povečanje vsakatero fotografije. Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

Kdor hoče biti dobro

postrežen, naj pride v GOSTILNO

Antona Ivančič-a, Trst

ulica della Stazione št. 13

kjer dobi po zmernih cenah razne gorke in mrzle jedi kakor tudi izborna vina in vedno sveže

Dreherjevo pivo.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosué Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderel, umetne roke in noge, bergije, kilični pasi, elastični pasi in nogovlece, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacijo. SELADIŠČE potrebščin za kirurška zdraviljenja. Potrebščine iz guma in nerodirnege blaga.

KLOBUČARNA

G. Doplicher

Trst, Corso 34

Klobuki prvih tovarn.

Potne in športne kape po zmernih cenah.

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles: Peugeot, Waffendard, Standard od 150 kron naprej. Pnevmatiki in potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene zmerno.